

ANNA, TO ONOMA THΣ

ΚΩΣΤΙΑ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΚΑΛΙΠΟΛΙΣ

Οι προβολείς δυναμώνουν, η σκηνή φωτίζεται.

Οι θεατές σιωπούν.

Η αυλαία ανοίγει.

Οι ηθοποιοί έχουν πάρει τις θέσεις τους.

Η παράσταση αρχίζει...

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Τέλη του '39

Αυτός πού στο διάολο ήταν;

ΑΠΟ ΤΟ ΒΑΘΟΣ του σπιτιού, η θεία Ελένη ακούει ραδιόφωνο. Οι ειδήσεις συνεχώς αναφέρονται στον πόλεμο που ολοένα εξαπλώνεται και θεριεύει.

«Μας πλησιάζει άραγε;» τον είχε ρωτήσει την ώρα που δεινούσαν κι αυτός είχε ανασηκώσει τους ώμους. Και η θεία Ελένη απλώς έσκυψε το κεφάλι. Για μιαν ακόμα φορά το παρελθόν τον είχε κατατροπώσει, τον κρατούσε δέσμιό του.

Τώρα εκείνη στο χολ ακούει τη φωνή του εκφωνητή κι αυτός στο δωμάτιό του αναζητά τη σιωπή. Έχει αρχίσει να σκοτεινιάζει. Δεκέμβρης πια και νυχτώνει νωρίς. Μα εκείνος έχει κλείσει ήδη τα παντζούρια και τραβά και τις κουρτίνες.

Ολότελα μονάχος. Ολότελα;

Πού ήτανε; – επανέρχονται οι καθημερινοί επισκέπτες, οι τύφεις του. Έναν και βάλε χρόνο μετά, πάντα οι τύφεις και τα γιατί...

Την είχε δει τη λάμψη της φωτιάς;

Τις κραυγές της απόγνωσης γιατί δεν τις είχε ακούσει;
«Καίγεται ο σινεμάς! Φωτιά, φωτιά...»

Να σηκωθεί, έπρεπε! Γιατί δεν σηκώθηκε; Κραυγές από την ταινία θα 'ναι – έτσι είχε σκεφτεί. Έτσι ήθελε να ήταν...

Κι όμως, ο καπνός του 'χε θολώσει το βλέμμα. Κι είχε σβήσει το τσιγάρο. Μα ο καπνός ήταν πάντα εκεί. Κι είχε κουνήσει την παλάμη να τον διώξει. Αλλά πνιγότανε, έβηχε... *Τι στο διάολο!* – είχε σαστίσει.

Πού ήτανε; – πάντα οι τύψεις του. Έναν και βάλε χρόνο αργότερα, πάντα οι τύψεις και τα γιατί...

Και μετά τις κραυγές, είχε ακούσει και το ποδοβολητό, πίσω και μπρος του... *Τι στο διάολο!*

Κι επιτέλους – «Όχι!» είχε ουρλιάξει.

Κι είχε πεταχτεί έξω από το καφενείο, στον δρόμο.

Κάψα. Φλόγες... Το πρόσωπό του καίγεται κι είχε αρχίσει να τρέχει προς τα εκεί που οι πύρινες γλώσσες ήξερε πως τον καλούν.

Να μπει στην κόλαση της φωτιάς! Ποιας φωτιάς;

Η διάθεση ν' απορρίπτει το προφανές! Ότι ο νους δεν συλλαμβάνει.

Κι όμως είχε μπει... Εκεί! Σπρώχνοντας και τσαλαπατώντας, προσπαθώντας να τις βρει...

Να βρει ποιες;

Να φωνάξει!

Είχε φωνάξει: «Η γυναίκα μου, το παιδί μου!»

Τώρα δαγκώνει τη σάρκα του, να θυμηθεί τον πόνο.

Να πονέσει πιο πολύ από εκείνο τον πόνο που του έσκιζε τα σωθικά, που τον ανάγκασε να ακούσει το ουρλιαχτό του τ' αβάσταχτο, μαζί με τ' άλλα ουρλιαχτά του κόσμου ένα να γίνεται, κι ύστερα τίποτα, απόλυτο σκοτάδι...

Έπειτα –πότε;– είχε ανοίξει τα μάτια του, σωριασμένος πάνω στην τραχιά επιφάνεια του πεζοδρομίου, το κορμί του πονούσε.

Μυρωδιά από σάρκα και ξύλο σε μια ολέθρια ένωση
πλανιόταν στην ατμόσφαιρα, στ' αυτιά του ακόμη εκεί-
να τα ποδοβολητά, να κουβαλάνε μαζί τους πνιχτά κλά-
ματα και κατάρρες.

Είχε προσπαθήσει να σηκωθεί, δεν τα κατάφερε, πά-
σχιζε να καταλάβει τι γύρευε πεσμένος στο λερό πεζο-
δρόμιο, μάταια, δεν θυμόταν ποιος ήταν.

«Κουράγιο, Μήτσο!» κάποιος του 'χε πει.

Σε ποιον Μήτσο μιλούσε;

Είχε γυρίσει το κεφάλι του προς τον άγνωστο που τον
κοιτούσε κατάματα.

«Δεν είσαι ο μόνος, ολόκληρες οικογένειες αφανίστη-
καν απόψε... Ψυχές χάθηκαν εκεί μέσα», λόγια ακατάλη-
πτα, λόγια δίχως νόημα... Δίχως νόημα;

Κι αυτός:

«Ως φαίνεται θα τέλειωσε η ταινία», είχε σχολιάσει.
«Ωρα να πάω να τις πάρω».

Ο άλλος είχε σκύψει αποπάνω του.

«Μείνε ακίνητος... Σε λίγο θα σε πάρουν κι εσένα. Το
πόδι σου...»

Τι είχε το πόδι του;

Και τότε ήταν που ο βαθύς ύπνος πάλι ήρθε. Μα δεν
είχε όνειρα. Τους εφιάλτες έφερνε...

Και τις πήρε, δυο άψυχα κορμιά, πλάι στ' άλλα κορμιά,
πολλά κορμιά στην άκρη του δρόμου.

Χάιδεψε τα καφαλισμένα μαλλάκια της κόρης του. Το
σημάδι της φωτιάς στο μάγουλό της. Και θυμήθηκε... Τον
καταραμένο ντελάλη του θανάτου, εκείνο το τελώνιο του

Κάτω Κόσμοι, που ανεβοκατέβαινε απ' το πρωί στις ανηφορίες και τις κατηφορίες κάνοντας προσκλητήριο. Προσκλητήριο μελλοντικών νεκρών.

«Κανείς να μη λείψει», ούρλιαζε. «Δεν έρχεται δα κάθε μέρα σινεμάς στο νησί μας» – το δόλωμά του.

Κι ήταν πολλοί αυτοί που πιάστηκαν στο αγκίστρι του. Βγήκαν τα ρούχα τα καλά απ' τις ντουλάπες, βάφτηκαν τα παπούτσια, ξεσκονίστηκαν οι τσάντες. Να πάνε στολισμένοι στον χαμό τους...

Ήταν τα έκτα γενέθλια της κόρης του. Είχε κάνει τόσα σχέδια εκείνος για τούτη τη μέρα. Μα το πεπρωμένο όριζε αλλιώς, στο προσκλητήριο των νεκρών είχε ήδη γραφτεί το όνομα της μικρής, το όνομα της γυναίκας του, το δόλωμα άντεχε πολλές ψαριές ακόμη να σηκώσει. Κάτι τον είχε κάνει να θέλει ν' αρνηθεί, όμως τα δάκρυα στα μάτια της κόρης του έλαμπαν κι οι τελευταίες αντιρρήσεις του ξεχάστηκαν.

Μάνα και κόρη μπήκαν στο παλιό χαμάμ των Τούρκικων Λουτρών. Έναν χώρο πρόχειρα φτιαγμένο για την προβολή.

Εκείνος δεν ήθελε... Σχεδίαζε να κεράσει για τα γενέθλιά της τη μικρή του Άννα γλυκό του κουταλιού που τόσο της άρεσε, να την πάει βαρκάδα, και το σούρουπο για φρέσκο ψάρι στην καλύτερη ψαροταβέρνα του ρωμαϊκού γιαλού. Οι τρεις τους!

Μα τελικά υποχώρησε στα παρακάλια της μικρής κι έτσι εκείνες οι δυο μονάχα –γυναίκα και κόρη– βρέθηκαν μέσα στην ξύλινη την αίθουσα με τα ερμητικά κλεισμένα παράθυρα.

Φοβήθηκαν, τάχα, όταν έσβησαν τα φώτα, όταν είδαν τις πρώτες φλόγες να τους ζώνουν;

Αλλά αυτός τώρα είναι μαζί τους· να, δίπλα του τις έχει και τις δυο ξαπλωμένες.

Τις κανακεύει.

Γυρίζει κι αγκαλιάζει πρώτα τη μικρή κι ύστερα τη γυναίκα του, σηκώνεται –δεν πονά πια το πόδι–, τις παίρνει, τις χωρά και τις δυο η αγκαλιά του κι έτσι όλοι μαζί φτάνουν στο λιμανάκι, ως τη βάρκα του· έλυσε το παλαμάρι κι έπιασε τα κουπιά και καθώς η βάρκα άρχισε να γλιστράει στα θολά νερά που ακόμα καταύγαζαν οι πύρινες αντανακλάσεις της φωτιάς, εκείνος αφέθηκε να τραγουδά το αγαπημένο τους τραγούδι:

«Στ' άγριο το δάσος πέρα εκεί στην εξοχή ...».

Ο εφιάλτης κάποια στιγμή έσβησε ως όνειρο. Παρέμεινε όμως εφιάλτης – το λυκαυγές ενός Δεκεμβρη δεν έχει τη δύναμη να τον διαλύσει. Ασθενικό φως.

Ανοιγοκλείνει τα βλέφαρα.

Πνίγομαι... Γιατί δεν αποφασίζω ή να του αφεθώ ή να τον εξολοθρεύσω;

Σηκώνεται. Πρώτα τραβά τις κουρτίνες, μετά αναζητά το δεκεμβριάτικο κρύο να τον ταρακουνήσει. Ανοίγει την ντουλάπα. Το κοστούμι του είναι εκεί κρεμασμένο. Η θεία Ελένη έχει φροντίσει να του το αφήσει σιδερωμένο.

Σήμερα επιστρέφει στα καθήκοντα του υποδιευθυντή Δημόσιου Ταμείου.

Μα σε άλλο Ταμείο... Το νησί πλέον μόνο παρελθόν.

Παρελθόν;

Ο πόνος στο γόνατο τον κάνει να μορφάσει. Πάντα θα σέρνει αυτό το πόδι.

Ανάμνηση.

Ότι έχει απομείνει από μια ζωή – είχε αφήσει πίσω του βιος, σπίτι, δουλειά. Δεν θα ξαναπατούσε σ' εκείνα τα χώματα στη ζωή του, έδωσε όρκο.

Είτε ζήσω είτε... Τον όρκο αυτόν θα τον κρατήσω.

Λευκοί μπεζέδες σε λευκό κουτί

ΑΝΤΙΠΑΘΟΥΣΕ ΓΕΝΙΚΩΣ τα ξυπνητήρια, φωνακλάδικα κι επίμονα, έκοβαν στη μέση όνειρα, χουχουλιάσματα, βαθιά ενύπνια και, το χειρότερο, της θύμιζαν με τον πιο άγριο τρόπο μια καθημερινότητα που η ρουτίνα της ήταν αναπόδραστη. Σηκώθηκε ακόμη νυσταγμένη, ο καθρέφτης του μπάνιου δεν της έλεγε ποτέ ψέματα. Είχε τα χάλια της. Οι μαύροι κύκλοι κάτω απ' τα μάτια πρόδιναν τον ανήσυχο ύπνο της προηγούμενης νύχτας.

Δυο μήνες είχαν περάσει από τότε που έπεσαν οι τίτλοι τέλους μιας διατροφής – μια διατροφή έρωτα με απρόσμενες αναταράξεις και σπάνια διαλείμματα νηνεμίας: μια διατροφή σχέσης μη ελεγχόμενης φθοράς.

Από μια τέτοια νύχτα αναταράξεων είχε ξυπνήσει σήμερα, δεν ήταν μόνο οι μαύροι κύκλοι των ματιών της που το φανέρωναν, αλλά και το τσαλακωμένο βαμβακερό νυχτικό από τ' αλλεπάλληλα στριφογυρίσματα της νύχτας και τα μπλεγμένα της μαλλιά.

Έριξε λίγο νερό στο πρόσωπό της να συνέλθει. Έπρεπε να ξαναγίνει όμορφη. Είχε τον λόγο της...

Χώθηκε στο μπάνιο, άφησε το νερό να ξεπλύνει το αποτύπωμα της νύχτας στο κορμί της, το πράσινο σαπούνι να ξαναδώσει λάμψη στα πυρρόξανθα μαλλιά της.

«Το μπλεν-μπλεν παλτό, με την καρφίτσα καμέο στο πέτο, θα ταιριάζει με τις καστόρινες γόβες μου», μονολογεί, τα ψηλά τακούνια τους θα της χάριζαν το πολυπόθητο ύψος που της έλειπε και το μπλε καπέλο από μαλακιά τσόχα θα της έδινε έναν αέρα παριζιάνικης κομψότητας. Τα μαργαριταρένια σκουλαρίκια της μάνας της και το ασορτί δαχτυλίδι θα ταίριαζαν απόλυτα με το εφαρμοστό κρεπ φόρεμά της.

Κάπως επίσημα ντυμένη για μέρα εργασίας, σκέφτηκε. Έστω κι αν... – αλλά σταμάτησε την αντίδραση. Μέρα γιορτής, έτσι είχε αποφασίσει να τη δει.

Δυο σταγόνες άρωμα, στους λοβούς των αυτιών, θα διαταράξουν το φορτωμένο νυχτερινές αναθυμιάσεις πρωινό αγιάζι την ώρα που θα κλείνει πίσω της την πόρτα του μικροαστικού σπιτιού με τη μάνα, τον πατέρα και τη μεγάλη αδελφή να κοιμούνται βαθιά ακόμη, κι έναν δίσκο γεμάτο φοινίκια –το κέρασμα του γραφείου– να 'χει «ξεχαστεί» πάνω στο τραπέζι της κουζίνας.

Περπατάει προσεκτικά στον βρεγμένο ακόμη δρόμο από τη χθεσινοβραδινή βροχή. Φοβάται μη λερώσει τις καλές της γόβες, δεν περισσεύουν λεφτά για καινούργιες, το σπίτι χρειάζεται πολλά μερεμέτια ακόμη, καταβροχθίζουν στην κυριολεξία το μεγαλύτερο μέρος του μισθού της – δημόσια υπάλληλος.

Η αφετηρία είναι ήδη γεμάτη κόσμο όταν φτάνει εκείνη, σκέφτεται το στριμωξίδι, φοβάται μην της χαλάσουν την επίπλαστη εικόνα πως δεν ανήκει ανάμεσά τους, πως είναι κάποια άλλη, ταξικά και πνευματικά ανώτερή τους, η εργατική τάξη τη φοβίζει και την απωθεί. Με τον υδραυλικό πατέρα κλεισμένο στον κόσμο του, οι σχέσεις δια-

ταραγμένες έως ακυρωμένες, και την καταπιεστική μητέρα να έχει πάντα το πάνω χέρι σ' όλους τους.

Την αγαπούσε η Άννα τη μάνα της, μα κατά βάθος τη φοβόταν, γι' αυτό ένα μεγάλο μέρος του μισθού της κατέληγε αδιαμαρτύρητα στα χέρια της. Ξεπλήρωναν γραμμάτια στον εργολάβο, που καθυστερούσε ακόμη βασικές εκκρεμότητες του σπιτιού.

Τέτοιες δύσθυμες σκέψεις τρύπωναν acáλεστες στο μυαλό της απειλώντας να διαταράξουν την ήδη εύθραυστη ευφορία της γι' αυτήν την ημέρα που σκηνοθετούσε καιρό τώρα. Μια ημέρα απόλυτα δική της. Ήθελε να φτάσει από τις πρώτες στο γραφείο, να γίνει οικοδέσποινα σ' ένα ιδιότυπο σπίτι, μ' ευχές και κεράσματα.

Το λεωφορείο κάνει την εμφάνισή του – προτού το δούνε, ακούνε τον ήχο της μηχανής του.

Μπαίνει τελευταία, κρατάει τις αποστάσεις που της υπαγορεύει ο φόβος μιας πιθανής ζημιάς στην εικόνα της από στραβοπατήματα και σπρωξιές. Βιάζεται, μετράει με αγωνία τις στάσεις, η διαδρομή τής φαίνεται ατέλειωτη, το τέρμα λυτρωτικό.

Επιτέλους ακούει τα ταχούνια της να συντονίζονται ρυθμικά με τα βήματά της στον δρόμο, βήματα βιαστικά αλλά και συνάμα ανάλαφρα.

Αγοράζει λουλούδια από έναν πλανόδιο ανθοπώλη, ζουμπούλια, τ' αγαπημένα της.

Κατηφορίζει τη Σταδίου, στέκεται αναποφάσιστη μπροστά στην κρυστάλλινη πόρτα του «Πέτρογραδ», τη σπρώχνει, νιώθει τη ζέστη να την τυλίγει καθώς μπαίνει, τρεις διαφορετικές αισθήσεις της δέχονται ταυτόχρονη επίθεση και την αποσυντονίζουν.

Βγάζει μηχανικά τα καστόρινα γάντια, που αγαπάει και μισεί ταυτόχρονα, δώρο εκείνου, που θέλει μα δεν μπορεί ακόμη να ξεπεράσει ολοκληρωτικά. Τα δάχτυλα γυμνά, τώρα αγγίζουν τις βιτρίνες των γλυκών. Τα μάτια διατρέχουν εναλλαγές σχημάτων, χρωμάτων, μυρωδιές μπλέκονται και μπλέκουν. Αφή, όραση και όσφρηση κάμπτουν δισταγμούς, διαμορφώνουν αποφάσεις. Λευκοί μπεζέδες, λευκά ζουμπούλια, ολόλευκη η κορδέλα που αγκαλιάζει το μεγάλο κουτί. Χαμογελάει στην Άννα Νικολάγιεβνα Γιάκοβλεφ, καθισμένη όπως πάντα πλάι στο ταμείο, με το καπέλο και το ασημένιο μπαστούνι της.

Έχουν κάτι κοινό σήμερα οι δυο τους!

Βγαίνει πάλι στην παγωνιά του δρόμου. Είναι χαρούμενη, χαρούμενη; Ναι, δεν είναι οποιαδήποτε μέρα η σημερινή, 9 Δεκέμβρη, «Σύλληψη Αγίας Άννης», έγραφε το ημερολόγιο το πρωί, μα είναι και για κάτι άλλο που έχει αρχίσει να σιγοτραγουδά καθώς κατηφορίζει τη Σταδίου, εκείνα τα γάντια είχαν ξεχαστεί επίτηδες –επίτηδες;– πάνω στη βιτρίνα με τα γλυκά. Πλήρης αποκοπή σήμερα από ένα παρελθόν που είχε ακόμη τη δύναμη να την πληγώνει. Εκείνο το σμυρναίικο τραγούδι που άκουγε συχνά τον πατέρα της να τραγουδά όταν ήταν σεκλετισμένος, τώρα ταίριαζε απόλυτα με την περίσταση.

*Από τα πολλά που μου 'χεις καμωμένα
δε σε θέλω πια, δε σε θέλω πια ...*

Όμως δεν ξορκίζονται με τραγούδια όσα μας πληγώνουν. Η Άννα το ξέρει, αλλά επιμένει στο ξόμπλιασμα του τραγουδιού ως την πόρτα του Δημόσιου Ταμείου της Μενάνδρου.

Πρωινό Δεκέμβρη... Εννιά του μήνα

ΣΤΕΚΕΤΑΙ ΟΡΘΙΟΣ μπροστά στην κλειστή τζαμόπορτα. Το τζάμι το θολώνει η ανάσα του. Κοιτάζει αφηρημένα τον δρόμο αποκάτω, φιγούρες χωρίς πρόσωπο, σχήμα, φύλο, σε μιαν αέναη κίνηση, δεν ξέρει αν έρχονται ή αν φεύγουν, αν βιάζονται ή αν σέρνουν τα βήματά τους, το βλέμμα πάντα θολό, μια σκέψη, μια απόφαση, τώρα, προτού το βήμα προς τα εμπρός ακυρωθεί προς τα πίσω. Ανοίγει την μπαλκονόπορτα, σκύβει, ο παγωμένος αέρας τον χτυπά στο πρόσωπο, τα μάτια μετράνε την απόσταση ως τον δρόμο, λίγο ακόμα να σκύψει...

Η κίνηση παγώνει.

Μια νέα γυναίκα με λευκά λουλούδια κι ένα λευκό κουτί ζαχαροπλαστείου πλησιάζει προς την πόρτα του κτηρίου, κάτι επάνω της εκπέμπει τη ζωή που εκείνος ετοιμάζεται να αρνηθεί.

Μια άγνωστη ακύρωσε το τελικό βήμα προς τα εμπρός, μια άγνωστη έδωσε την ώθηση προς τα πίσω, μια άγνωστη είχε εισβάλει άθελά της στον εύθραυστο κόσμο του, λίγο πριν αυτός τον μετατρέψει από ένα χθες αβάσταχτο σ' ένα αύριο λυτρωτικό. Κοίταξε πάλι τον δρόμο, η κοπέλα είχε χαθεί, υπήρξε στ' αλήθεια ή ήταν η μοίρα που αποφάσισε αλλιώς;

Και τότε...
Ακούει γυναικεία τακουνάκια ν' ανεβαίνουν βιαστικά
τη σκάλα.
Πρωινό Δεκέμβρη... Εννιά του μήνα.
Δημόσιο Ταμείο της οδού Μενάνδρου.

«Είναι εκείνος;»
«Ναι, εκείνος είναι!»

Μ ΠΑΙΝΕΙ ΦΟΥΡΙΟΖΑ και χαμογελαστή στο γραφείο. Να πάρει ευχές, να μοιράσει γλυκά, να παίξει εδώ τον ρόλο της οικοδέσποινας που η καταπιεστική μάνα κρατούσε για τον εαυτό της στο σπίτι. Ψάχνει ανθοδοχείο για τα ζουμπούλια της, μιλά, χαιρετά, τα λόγια της μένουν αναπάντητα, κάποια συνάδελφος της γνέφει να σωπάσει και με μια κίνηση του κεφαλιού τής δείχνει προς την ανοιχτή πόρτα του γραφείου του υποδιευθυντή: εκείνη γεμάτη απορία στρέφεται προς τα εκεί, βλέπει μόνο την πλάτη ενός άντρα, το ριγέ γκρι σακάκι, την ψηλή φιγούρα του στραμμένη στην μπαλκονόπορτα. Τα χείλη της σαλεύουν, «Είναι εκείνος;» ρωτούν άηχα, άηχη και η απάντηση: «Ναι, εκείνος είναι!»

Για μέρες στο γραφείο κουβέντιαζαν με δέος, ίσως και φόβο, την άφιξη του καινούργιου υποδιευθυντή. Κάποιος είχε φροντίσει να τους ενημερώσει πως πριν από έναν και πάνω χρόνο, Σεπτέμβρης του '38 ήταν, οι εφημερίδες είχαν για μέρες πρώτο θέμα τους την τραγωδία της Λήμνου, τη φωτιά που είχε αφανίσει οικογένειες.

Από εκείνο τον όλεθρο ήρθε τούτη τη μέρα ο καινούργιος υποδιευθυντής. Κι η γιορτινή ατμόσφαιρα που ονει-

ρεύτηκε εκείνη είχε βουτηχτεί σε μίαν αδιόρατη θλίψη. Τα ζουμπούλια απότιστα μαραίνονταν στη γυάλινη επιφάνεια του γραφείου.

Κάτι την έσπρωξε να λύσει τη λευκή κορδέλα στο λευκό κουτί με τους λευκούς μπεζέδες. Έβγαλε έναν, τον έβαλε σ' ένα πιατάκι του καφέ, πλησίασε διστακτικά το γραφείο του υποδιευθυντή και χτύπησε διακριτικά την πόρτα.

«Άννα Λούβαρη», είπε, «συνάδελφος. Ένα μικρό κέρασμα για τη γιορτή μου».

Εκείνος στράφηκε ξαφνιασμένος. Στο άνοιγμα της πόρτας του γραφείου του στεκόταν η κοπέλα με τα λευκά ζουμπούλια και το λευκό κουτί με τα γλυκά. Η κοπέλα που είχε εμποδίσει άθελά της την απόδρασή του.

Άπλωσε το χέρι του, πήρε τον λευκό μπεζέ.

«Και του χρόνου», της αποκρίθηκε κι επέστρεψε πάλι στη σιωπή της τζαμένιας μπαλκονόπορτας.

Πόσες Άννες ακόμη θα σημαδέψουν τη ζωή του;

A NNA της ζωής.

Άννα του ολέθρου!

Πόσες Άννες ακόμη θα σημαδέψουν τη ζωή του;

Άννα εκείνη που του έδωσε ζωή! – η μάνα.

Άννα εκείνη που πήρε ζωή από αυτόν! – η θυγατέρα.

Και τώρα τούτο το άγνωστο κορίτσι. Μια Άννα, πάλι! σκέφτεται. Περίεργη σκέψη. Σχεδόν προσβλητική. Να την πνίξει!

Θέλει να ζήσει ή να πεθάνει; Θέλει να θυμάται ή να ξεχάσει; Το ένα χέρι του αδράχνει πάλι την κρύα μπετούγια, το άλλο σφίγγει με δύναμη τον μπεζέ στη χούφτα του. Σπάει. Μικρά τραγανά κομματάκια πέφτουν στο πάτωμα. Σκύβει να τα μαζέψει. Μια ακόμη προσπάθεια απόδρασης ακυρωμένη. Βάζει ότι έχει απομείνει απ' τον μπεζέ στο στόμα του.

«Χρόνια πολλά», ψελλίζει σ' εκείνη την Άννα που θα ήταν σήμερα εφτά χρονών.

Μα η άλλη, η νέα Άννα...

Έχει γυρίσει πίσω στο γραφείο της, το κουτί με τους μπεζέδες ακόμη ανοιχτό, τα ζουμπούλια ικετεύουν να κερδίσουν, έστω την ύστατη στιγμή, την εφήμερη υπόστασή τους. Γεμίζει μηχανικά νερό το γυάλινο ανθοδοχείο,

Στη Λήμνο της δεκαετίας του '30, ένας άντρας χάνει σε μια καταστροφική πυρκαγιά τη γυναίκα και την κόρη του.

Κυνηγημένος από τον πόνο αλλά και τις τύψεις που οι φλόγες δεν έκαψαν και τον ίδιο, έρχεται στην Αθήνα παραμονές του '40. Εκεί, στο πρόσωπο μιας άλλης γυναίκας, σκέφτεται πως μπορεί ίσως να ανακαλύψει τον λόγο να συνεχίσει να υπάρχει και να δημιουργεί.

Ένα νέο παιδί –γιος αυτή τη φορά– γεμίζει τις αγκαλιές του νέου ζευγαριού. Μα μέσα στο σπίτι τους κυριαρχούν μόνιμα οι δύο «απούσες» γυναίκες. Η μία διεκδικεί το πατρικό χάδι και η άλλη αμφισβητεί την παρουσία της νέας συντρόφου.

Η ζωή, ωστόσο, απαιτεί τη συνέχειά της και αυτό το αγόρι θα πρέπει μόνο του να χαράξει τον δικό του δρόμο, απελευθερωμένο από το βάρος του παρελθόντος των άλλων.

Η Κώστυα Κοντολέων, βασιζόμενη σε οικογενειακά αρχεία, αφηγείται μια βαθιά ανθρώπινη ιστορία με τη μορφή μυθιστορηματικής σύνθεσης και μέσα από αυτήν χαρτογραφεί το μεγαλύτερο μέρος του 20ού αιώνα.

